Бәрәңге

Бәрәңгене беренче тапкыр 1536 елда Көньяк Америкада булган экспедиция кешеләре ача дип санйлар.

- 1565 елда бәрәңге Италиягә килә һәм15 ел эчендә киң тарала. Нәкъ италия кешеләре аңа бәрәңге дип исем биргәннәр. Элек аны «перуан җир чикләвеге», аннан соң «тартуффоли» дип йөркәннәр. Германиядә «тартофель» исеменә үзгәрә, соңрак инде «картофель» - бәрәңге дип атала башлый.

- Соңрак бәрәңгенең юлы Голландия, Польша, Швеция һәм Венгрия аша уза.1587 елда бәрәңге Англия и Ирландиягә килеп эләгә .

Россиягә бәрәңгенең килеп керүе Петр I исеме белән бәйләнгән, ул голланд бәрәңгесен югары бәяли һәм бер капчыгын граф Шереметьевка урчетергә җибәрә.

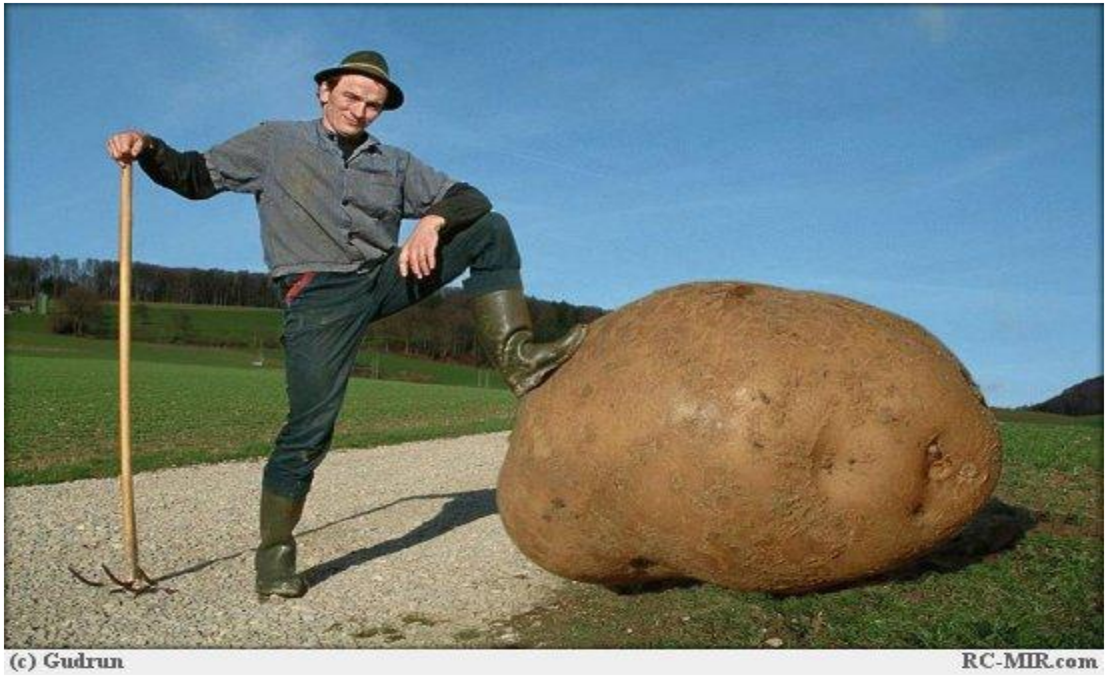

- Шулвакыттан бәрәңгене югары кавем әфәнделәренең тантаналы аш өстәлләренә шикәр комы сибеп деликатес урынына куялар.
  1766 елда Петербургта, Новгородта һәм башка шәһәрләрдә бәрәңгене эшкәртеп үрчетә башлыйлар.

- Җир шарында бәрәңгенең 4000 гә кадәр сортын санарга була.

- Җир шарында берничә бәрәңге музее бар. Шуларның берсе Бельгиядә. Анда бәрәңгенең килеп чыгу тарихы, бәрәңге рәсеме төшерелгән почта конвертлары бар.

- Икенче танылган бәрәңге музее СШАда урнашкан. Монда музега билет алган һәр кешегә капчык бәрәңгене бүләк итеп бирәләр.

2000 елда Минск шәһәрендә бәрәңгегә һәйкәл ачылган.

- Яшь бәрәңге урентесе салкында тиз үлә.
- Бәрәңгенең тамырлары сабаккаларына караганда үсәр өчен аз җылылык таләп итәләр, шунлыктан бәрәңгене җир җылынгач утырталар.

Бәрәңге - су ярата торган үсемлек. Аны үстерү өчен 300-450 мм дымлылык кирәк.

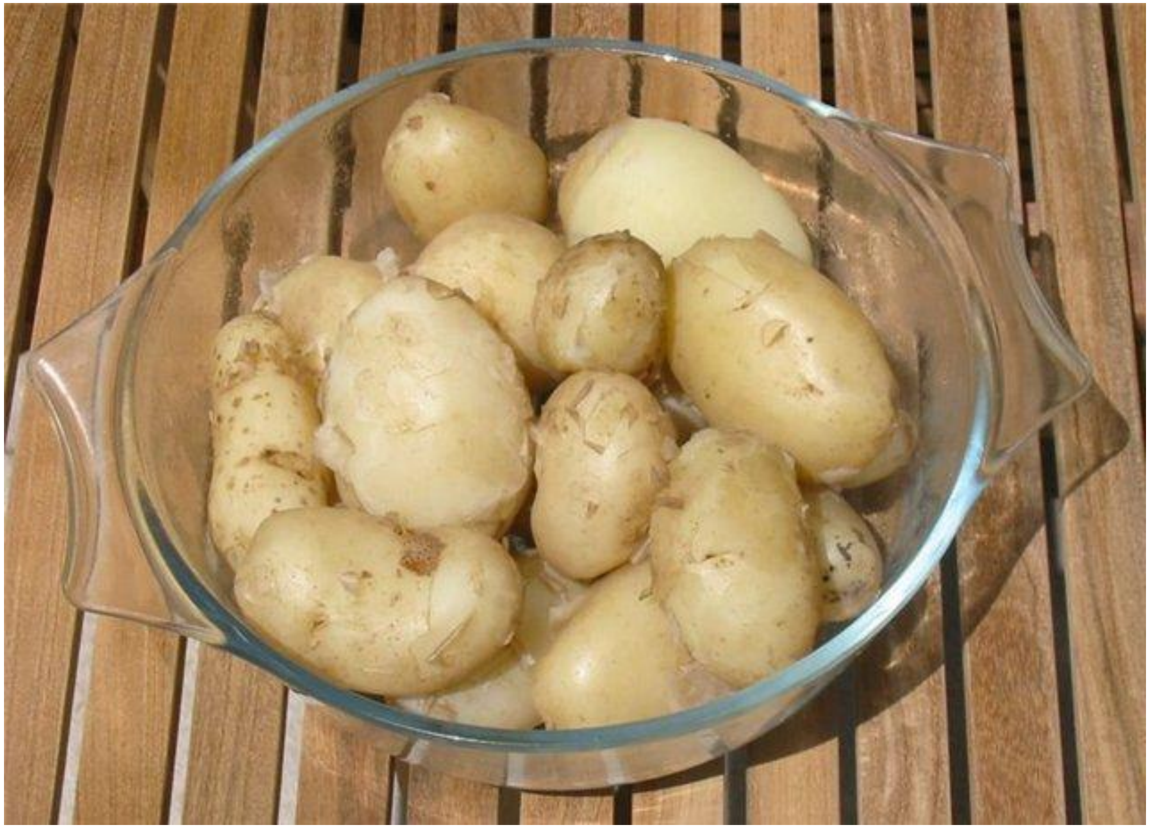

Бәрәңге үсемлекләрдән беренче булып галәмдә үрчетелеп караган үсемлек. Аны 1995 елда «Колумбия» космик корабелендә үстереп карыйлар. Бәрәңге - помидор һәм тәмәкенең кардәше.